

FŐSZERKESZTŐI PROGRAM- ÉS MUNKATERV

Általános célkitűzések

1. A Magyar Szó szerkesztőségén belül uralkodó viszonyok javítása, az állapotok konszolidálása

Az elmúlt négy-öt évben a Magyar Szó jelentős szerkezeti változásokon esett át, a szerkesztőséget több megrázkódtatás érte. A kiadóház új alapítót kapott, gondok mutatkoztak a lap terjesztésében, nagymértékű leépítés történt, a szerkesztőség legfontosabb egységei (deszk, belpolitika és művelődés rovatok) Újvidékről át lettek költöztetve Szabadkára stb. Ezeket a változásokat és megrázkódtatásokat a szerkesztőség belüli viszonyok alaposan megsínylették. A Magyar Szóban eltöltött éveim során (2004-2008) volt alkalmam megtapasztalni, mivel jár az, ha eluralkodik a gyanakvás, a féltékenységek, a rivalizálás és a gyűlölködés a szerkesztőségben, mind horizontális, mind pedig vertikális vonalon, vagyis mind az egyes területi egységek, mind pedig egyes szerkesztők és egyes újságírók között. Ennek a levét elsősorban az olvasók itták meg, akik nem egyszer összehangolatlan, hibákkal teli, következtelenségektől hemzsegő sajtóterméket vehettek a kezükbe.

Meggyőződésem, hogy egy sokkal egységesebb koncepcióval rendelkező, minőségileg is kiegyensúlyozottabb, „olvasóbarátabb” újságot lehetne készíteni pusztán az emberek közötti viszonyok javításával, aminek a rendszeres kommunikáció az alapja. Az elkövetkező évek mindenképpen egyik legfontosabb feladata, hogy helyreálljon az operatív szintű kommunikáció a területileg dekoncentrált szerkesztőség egységei között, de a hierarchikus viszonyok se maradjanak ridegek. Az operatív szintű kommunikáció mellett fontosak a szerkesztőség összekovácsolását célzó, legalább évente egyszer tartandó közös ökö-, birka- vagy – az anyagi lehetőségek további szűkülése esetén – szalonnasütések.

2. A Magyar Szó tekintélyének és befolyásának növelése

A Magyar Szó egykor nem pusztán egy kisebbségi lap volt, amely legfeljebb a vajdasági magyar közösség érdeklődésére tarthatott számot, és amelynek létezésével el lehetett dicsekedni a kisebbségi jogokat vizsgáló külföldi delegációk előtt, hanem *egyike* volt az országos napilapoknak, egyetlen lényeges különbséggel: hogy magyar nyelven jelent meg. A Magyar Szó az utóbbi egy-másfél évtized során mind kevésbé volt mondható befolyásos sajtóorgánumnak, olyannak, amelynek az értesüléseire, cikkeire hivatkoznak más médiumok is. Hogy így alakult, ennek nyilván több oka van: megszaporodtak a napilapok, más médiatípusok is egyre nagyobb teret hódítottak, sok kiváló újságíró távozott a szerkesztőségből, a potenciális olvasók száma is rohamosan csökkent stb.

Úgy gondolom, hogy nem csak a lap, hanem a vajdasági magyar közösség szempontjából is fontos volna a Magyar Szó egykori tekintélyét és befolyását visszaszerezni, mert ha a Magyar Szóra jobban odafigyelnek, akkor egyúttal az itteni magyar közösség létezéséről, problémáiról is könnyebben vesznek tudomást. A cél az, hogy a Magyar Szó olyan orgánummá váljék, amelynek a cikkei nem csak kisebbségi társadalmunkban, hanem Magyarországon, más magyarlakta területeken és a szerb nyelvi közegben is érdeklődésre tartanak számot.

3. Az olvasótábor kiszélesítése

Az írott sajtótermékek példányszámának zuhanása megállíthatatlan világjelenségnek tűnik. Szinte hetente érkeznek hírek nagy múltú, egykor tekintélyes lapok megszűnéséről. A Magyar Szó sem dicsekedhet a példányszámával, amely a 90-es évek eleje óta mintegy a felére csökkent. Az okok többnyire ugyanazok, mint amelyekről az előző két programcél kifejtésekor már említést tettem. Ráadásul a hozzánk is begyűrűző világválság tovább tetézi a nyomtatott sajtótermékek gondjait, hiszen nem csak az olvasótábor csökkenésével, hanem a lapok anyagi boldogulásában jelentős szerepet játszó hirdetések számának visszaesésével is számolni kell.

Rövidtávon, egy-két éven belül nyilvánvalóan irreális a Magyar Szó példányszámának jelentős növekedéséről terveket szőni. Azonban korántsem irreális az olvasótábor növeléséről, kiszélesítéséről beszélni. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy míg a nyomtatott sajtótermékek példányszáma világszerte csökken, addig a napilapok internetes kiadásai egyre látogatottabbak. Céлом az, hogy a Magyar Szó internetes oldalának látogatottsága legalább 25-30 százalékkal növekedjen a következő négy év során. Az internetes hirdetések által a lap fontos bevételi forrásra tehetne szert, ugyanis a hirdetők egyre tömegesebben veszik igénybe a webet termékeik, szolgáltatásaik népszerűsítése céljából. Ráadásul a Magyar Szó abban a specifikus helyzetben van, hogy az internetes oldalán megjelenő tartalmak nem csak a vajdasági, hanem a magyarországi és más régióbeli olvasók számára is érdekesek lehetnek. Éppen ezért nem csak a hazai, hanem a külföldi hirdetések is bevételi forrást jelenthetnek a kiadónak.

A papíron megjelenő lap példányszámának növelése mindenekelőtt a pénzügyi világválság függvénye. A cél a mostani bizonytalan helyzetben legfeljebb az lehet, hogy a csütörtöki és a hétfői megjelenések jelenlegi példányszámszintjét megtartsuk, illetve a hétfői, keddi, szerdai és pénteki megjelenések példányszámát az elkövetkező négy évben mintegy 10-15 százalékkal növeljük. Mindenképpen vissza kellene szerezni azokat a napi újságolvasókat, akik ma a Magyar Szó helyett szerb nyelvű napilapokat vásárolnak, mert úgy ítélik meg, hogy az anyanyelvükön nem jutnak hozzá (időben) az őket érdeklő tartalmakhoz, az őket érintő információkhoz.

A szerkesztőség felépítése és működése

Racionalizálni kell a szerkesztőség operatív működését, és pontosan kijelölni, hogy ki milyen tartalmak megjelenéséért felel, ki kinek tartozik felelősséggel, és kiknek, mely rovat-, alrovat-, oldal- és mellékletszerkesztőknek kell napi, illetve heti szinten kommunikálniuk a sikeresebb koordináció érdekében. Ezzel egységesíthető lenne a lap koncepciója, és elkerülhető lenne az, hogy egyazon eseményről több cikk jelenjen meg a lap legkülönbözőbb oldalain, hogy hasonló tartalmak, hasonlóan feldolgozott témák lássanak napvilágot az anyalapban és mellékleteiben, hogy ugyanazok a hírek többször is megjelenjenek ugyanazon a napon, de más-más oldalakon. Sajnos, minderre volt elég példa a közelmúltban.

Megoldás:

A szerkesztőség öt egységre bontása:

1. Főszerkesztőség:

Ezt az egységet a következő funkciókat betöltő személyek alkotják: főszerkesztő, főszerkesztő-helyettes, deszktfőnök, webszerkesztő és a hat nagy rovat (Belföld, Gazdaság, Művelődés, Külföld, Sport, Bulvár) vezetője.

A főszerkesztőség a lap operatív irányító szerve, amely – a hétvégét leszámítva – naponta kétszer ülésezik. Mivel az Alapító által lefektetett alapelvek területileg dekoncentrált szerkesztést irányoznak elő, a napi kétszeri operatív ülés fizikai értelemben lehetetlen. A megoldást a virtuális találkozók, azaz a videokonferenciák jelentik. Ez a Magyar Szó jelenlegi informatikai infrastruktúrájával is megoldható.

Az első ülésen, amely délben esedékes, a rovatok vezetői beszámolnak a tervezett tartalmakról, letisztázzák az esetleges átfedéseket. A második ülésre délután négykor van szükség, ekkor kell megtárgyalni az esetleges módosulásokat.

Az első ülésen részt vesz a főszerkesztő vagy helyettese is, míg a második ülés lefolytatható a jelenléte nélkül is. A főszerkesztő vagy helyettese a napi első ülés előtt konzultál a hirdetőosztály képviselőjével, hogy – a tervezhetőség végett – naprakész információi legyenek a megjelentetendő hirdetésekről.

2. Regionális szerkesztők:

Ezt az egységet a deszktfőnök, valamint a szabadkai, a zentai (Tiszavidék), az újvidéki és a topolyai (Közép-Bácska) székhelyű regionális szerkesztők alkotják.

A deszktfőnök minden megjelenés előtti napon egyeztet a regionális szerkesztőkkel, hogy a napi operatív üléseken körvonalazható legyen, milyen tartalmakra lehet számítani az egyes régiókból.

A főszerkesztő (vagy helyettese) hetente egyszer ellátogat minden regionális szerkesztőségbe (Szabadka, Topolya, Újvidék, Zenta), közvetlen konzultációt folytat a szerkesztőségek tagjaival, szerkesztőkkel és újságírókkal egyaránt.

3. Mellékletszerkesztők:

Ezt az egységet a főszerkesztő, valamint a Sportvilág, az Üveggolyó, a Magvető, a Képes Ifjúság, a Tarka Világ, a Héttvége a Kilátó, a Filkó, a Teátrum, valamint a regionális mellékletek (Szabadka, Közép-Bácska, Tiszavidék és Vajdasági Mozaik) szerkesztői alkotják.

A főszerkesztő közvetlen viszonyban áll a mellékletek szerkesztőivel. Az adott mellékletek szerkesztőivel a főszerkesztő hetente legalább egy alkalommal egyeztet, így naprakész információval tud szolgálni az adott melléklet megjelenése előtti napon tartandó operatív ülésen. Az egyeztetési kötelezettséget a főszerkesztő szükség esetén átruházhatja helyettesére.

Az esetleges átfedések elkerülése és az újságírói kapacitások racionális elosztása végett a megjelenés előtt három-négy munkanappal az egyes mellékletszerkesztőknek konzultálniuk kell az egyes rovatvezetőkkel:

- a) a Sportvilág szerkesztője a sportrovat vezetőjével konzultál
- b) az Üveggolyó, a Kilátó és a Teátrum szerkesztője a Művelődés-rovat vezetőjével konzultál
- c) a Magvető szerkesztője a Gazdaság-rovat vezetőjével konzultál
- d) a Tarka Világ és a Filkó szerkesztője a bulvárrovat vezetőjével konzultál
- e) a Képes Ifjúság és a Héttvége szerkesztője pénteken, illetve kedden részt vesz a napi első operatív ülésen.

4. Oldalszerkesztők, alrovat-koordinátorok és újságírók:

Ezt a gyűjtőegységet az egyes rovatvezetők, a hozzájuk rendelt alrovatok és oldalak koordinátorai és szerkesztői, valamint az egyes rovatok újságírói alkotják. Az egyes rovatokon külön-külön hétfőnként rovatülést tartanak, ahol a rovatvezetők, oldalszerkesztők, alrovat-koordinátorok, újságírók megbeszélik, ki milyen témát dolgoz fel a héten, ki milyen eseményt tud fedni. Célszerű, hogy a Gazdaság- és a Belföld-rovat együttes ülést tartson. A rovat székhelyétől távolabb eső településen tartózkodó újságírók virtuálisan kapcsolódnak be a rovatülés munkájába.

A főszerkesztő külön gondot visel az Exkluzív-alrovat munkájának koordinálásáról.

5. Háttértámogatás:

Ebbe a gyűjtőegységbe tartoznak a fotósok, lektorok, korrektorok, tördelők, fordítók, koordinátorok, rendszergazdák és az archívumok kezelői. Ők – attól függően, melyik területi szerkesztőségi részleghez tartoznak – az adott területi részleg vezetőjének irányítása alá tartoznak. A területi részleg vezetője a rovatvezetőkkel és a mellékletek szerkesztőivel előre egyeztetve a gyűjtőegység kapacitásainak racionális elosztása érdekében.

(Az egyes funkciók esetében természetesen személyi átfedések lehetségesek.)

A lap tartalmi, szerkezeti és formai jellemzői – általános feladatok

Kókai Péter főszerkesztősége alatt a lap gyökeres szerkezeti átalakításon ment keresztül. Az újság mellékletekkel egészült ki, mikrorégiókhoz köthető oldalak jelentek meg, a szombati lapszám teljesen átalakult, egyes oldalak színesek lettek stb. Úgy gondolom, hogy a lap jelenlegi szerkezeti felépítése alapvetően jó, és csak kisebb változtatásokat, hangsúlymódosításokat látok szükségesnek, illetve a melléketesítés koncepcióját fejleszteném tovább. A lap külcsínét illetően a nyomda lehetőségeit is szem előtt tartva kellene változtatni, folyamatosan korszerűsítve a grafikai megoldásokat.

A legnagyobb hangsúlyt mindenképpen a tartalmi elemekre kívánom fektetni. A megjelenő írások sokaságának műfaji besorolhatatlanságával, kidolgozatlanságával, hosszával, fölépítésével, nyelvi megmunkáltságával ugyanis alapvető gondok vannak. A főszerkesztői mandátumom első fél évében ezeknek a tartalmi kérdéseknek szentelném a legtöbb figyelmet.

1. A címloldal átalakítása

Jelenlegi formájában a címloldal tarthatatlan. Túlságosan is sablonokba szorított és nem elég figyelemfelkeltő. Minden nap szinte ugyanúgy néz ki: nagy cím, alcím, kopf, nagy kép, a cikk kezdete, balról a melléklet kivonatos ismertetése, jobbról az egyes oldalak kiemelt témái sorjáznak stb.

Megoldás:

A címloldalnak az újság reklámjának kell lennie, mindenféle sallang nélkül. Bár az esztétikának is fontos szempontnak kell lennie a címloldal kialakításakor, az elsődleges kritérium mégis a figyelemfelkeltés, amit csakis a nagy betűkkel szedett, ütős címekekkel, rövid, tételszerű kiemelésekkel, érdekes, furcsa, rendhagyóan láttató fényképekkel, illusztrációkkal lehet elérni. A címloldal kialakításában a deszkfőnök munkáját képszerkesztőnek kell segítenie. A képszerkesztő közreműködése biztosíthatja, hogy a címloldal úgy legyen minden nap más, hogy mégis fölismerhetően egyedi, magyar szós maradjon.

2. A belső oldalak dinamikusabbá tétele

A Magyar Szó jelenlegi oldalszerkesztési koncepciója nem tudja kiszorgálni a napi szinten változó rovatigényeket, mert túlságosan sok egymás mellé rendelt rovat és rovatvezető van, így szükségszerűen az *egy rovat = 1 vagy 2 oldal* koncepciója érvényesül. Ez sokszor azt eredményezi, hogy egyes oldalakat (rovatokat) csak nagy nehézségek árán sikerül megtölteni, míg más oldalakról (rovatokról) – helyhiány miatt – fontos események maradnak ki, vagy nem kaphatnak a súlyuknak megfelelő teret.

Megoldás:

Az anyalapot – leszámítva a beépített mellékleteket, mint amilyen a Hétvége vagy az Üveggolyó, meg az első-hátsó oldalakat, amelyek a deszkfőnök hatáskörébe tartoznak – teljes terjedelmében fel kell osztani a hat fő rovat között. Így e rovatok vezetői, a hozzájuk rendelt alrovatok koordinátoraival és oldalak szerkesztőivel konzultálva, dinamikusabban tudják kezelni az irányításuk alá rendelt oldalakat az események alakulásának függvényében. A rovat oldalain belüli dinamizmus elsősorban a Belföld- és a Külföld-rovat szempontjából fontos, hiszen ezt a két rovatot érintik a leggyakrabban az előre nem látott események, gyors változások, amelyekre ugyanolyan gyorsasággal kellene reagálni.

A rovaton belüli dinamizmust tördelésileg is kifejezésre lehet juttatni olyképpen, hogy az egymásba nyíló oldalakra egységes egészként tekintünk, így a páros oldalon kezdődő, központi cikk a páratlan oldalon fejeződhet be. Ezt a tördelési gyakorlatot (szinte) minden napilap alkalmazza.

3. Hír és háttér

A Magyar Szó hemzseg a sajtótájékoztatókról szóló tudósításoktól, konferenciákon elhangzott felszólalások összefoglalóitól, politikusok protokolláris találkozóit rögzítő jelentésektől, amelyeket – habár könnyű rövid idő alatt hosszan (és akár jól) megírni – a kutya sem olvas el.

Megoldás:

A témákra problémafelvető és megoldáskereső attitűddel kell tekinteni. A sajtótájékoztató apropóul szolgálhat az adott téma kiszélesítésére, de önmagában csak kivételes esetekben jelenhet meg. A konferencia kihasználható például arra, hogy az ott megjelent személyek valamelyikével interjú készüljön, a politikusok protokolláris találkozóin pedig feltehetőek kicsit sem protokolláris kérdések aktuális témákkal kapcsolatban.

Abból kell kiindulni, hogy az újságolvasót az események háttere és az összefüggések érdeklik, nem pedig az előző napon az elektronikus médiumok által közvetített hír bő lére eresztett változata. A napilap ugyebár normális esetben (nem a vajdasági magyar médiaközegre gondolok) nem előzheti meg frissességben az elektronikus médiumot, ezért nem is az elektronikus médiumok versenyében kell indulnia.

A lapban megjelenő hosszabb cikkeknek – legyenek azok elemzések, riportok stb. – mozaikszerűen, több, egymást kiegészítő részből kell állniuk. Táblázatokkal, grafikákkal, keretes magyarázatokkal, kiemelésekkel kell elérni, hogy az olvasót rávegyük a teljes cikk elolvasására. Ma már több olyan profi szolgáltató cég működik világszerte, amelyek az aktuális témákhoz, eseményekhez köthető grafikonokat, kidolgozott ábrákat kínálnak napilapoknak. Ezek szolgáltatásait igénybe kell venni.

Határozottabb szerkesztői koncepció érvényesítésével kigyomlálhatóak lennének a lapból a túlírt cikkek, monoton szövegfolyamok. Ennek egyik módszere a minősítési rendszer következetesebb érvényesítése, szükség esetén módosítása.

A másik módszer az újságírók, szerkesztők – a főszerkesztőt is beleértve – folyamatos képzése. Az írott sajtóban végbemenő változásoknak részeseivé kell válnunk, tapasztalatokat kell gyűjtenünk. Az újságíróknak és a szerkesztőknek lehetővé kell tenni, hogy más szerkesztőségek lapkészítési módszerébe is bepillantást nyerhessenek, hogy csereprogramok keretében részt vehessenek más lapok napi szerkesztési gyakorlatában.

Rovatok és mellékletek

Belföld-rovat:

Ez a rovat keddtől szombatig minden nap rendelkezne két teljes oldallal, amelyen az aktuális témákat feldolgozó cikkek (összefoglalók, helyszíni tudósítások, napi kommentárok, interjúk, hírek, hírmagyarázatok, olvasói vélemények) jelennének meg. Viszont ugyancsak a Belföld-rovat hatáskörébe tartozna a keddi és szerdai lapszámban további három-három, a csütörtökiben további négy, a pénteki és hétfői számban további egy-egy oldal. E pluszoldalakat a Belföld-rovat vezetője a napi igények fényében alakíthatná a hozzá rendelt alrovatok és oldalak koordinátoraival, szerkesztőivel konzultálva.

A Belföld-rovat szerkesztőjének hatáskörébe tartozna a Bűnügyi krónika, az Exkluzív és a Riport munkacímet viselő alrovatok, illetve oldalak.

Mivel a belpolitikai események nagy része Belgrádban zajlik, elengedhetetlenül nagy szükség van egy állandó belgrádi tudósítóra, aki szervezetileg ehhez a rovathoz tartozna.

a) Bűnügyi krónika:

A lap jelenleg nem fektet kellő hangsúlyt a rendőrségi ügyek bemutatására. Más lapok tapasztalata azt bizonyítja, hogy a bűntényekről, balesetekről, természeti katasztrófákról szívesen olvasnak az emberek, különösen akkor, ha a környezetükben történik ilyesmi. Bármit is gondoljunk erről az olvasói igényről, a tény az tény marad. Ennek az igénynek az ignorálása a lap olvasottságára nézve rendkívül káros hatással van. Ezért tartom szükségesnek egy bűnügyi alrovatok beindítását, amely a hétfői lapszámot leszámítva minden nap jelentkezne egy vagy nem teljes egy oldalon – a Belföld-rovat belső igényeinek megfelelően.

A Bűnügyi krónika-alrovatok szervezetileg a Belföld-rovathoz tartozna, külön koordinátor irányításával.

b) Exkluzív:

Rendszeresíteni kell az olyan, nagyobb terjedelmű cikkeket, amelyek a Magyar Szó újságíróinak külön utánajárását, oknyomozását igénylik, és amelyek olyan égető témákat, problémákat dolgoznak fel, amelyekkel más lapok nemigen foglalkoznak. E napi aktualitáshoz nem kötődő, előre tervezhető cikkekkel kedden, szerdán és csütörtökön jelentkezne a lap egy vagy nem teljes egy oldalon – a Belföld-rovat belső igényeinek megfelelően.

Az Exkluzív-alrovat koordinátora a főszerkesztővel külön is egyeztetve dolgozná ki a heti koncepciót.

c) Riport:

Jelenleg a Közelkép-oldalon jelennek meg színes riportok. A Riport munkacímet viselő oldal a terepi riportozás hagyományát vinné tovább. A Riport-oldal egy-egy teljes oldallal rendelkezne kedden és szerdán, illetve kettővel csütörtökön. Mindhárom napon színes oldalakon jelentkezne, ami rendkívül fontos a terepen készült fényképek közlése szempontjából. Mivel a csütörtöki lapszám a legattraktívabb a hirdetőik számára, a színes hirdetés közlésével sem rövidülnének meg az olvasók, hiszen még mindig maradna egy teljes oldal a riport(ok)nak.

A Riport-oldal szervezetenként a Belföld-rovathoz tartozna, külön oldalszerkesztő irányításával.

Gazdaság-rovat:

Ez a rovat keddtől péntekig minden nap rendelkezne egy-egy teljes oldallal, amelyen az aktuális témákat feldolgozó cikkek (összefoglalók, hírek, hírmagyarázatok, esetleg interjúk, tudósítások, szükség esetén kommentárok) jelennének meg. Ugyancsak a Gazdaság-rovat hatáskörébe tartozna szervezetenként a szerdánként jelentkező Nyugdíjasok oldala és a külső készítésű, hétfőnként jelentkező Pályázati figyelő-oldal.

A gazdasági vonatkozású témák a hétfőn a Belföld-rovathoz rendelt oldalakon jelennének meg, de a Gazdaság-rovat vezetőjének szerkesztésében.

a) Nyugdíjasok oldala:

Mivel a Magyar Szó olvasóinak nagy hányada nyugdíjas, fontosnak tartom, hogy a már létező Nyugdíjas oldal a továbbiakban is fennmaradjon külön oldalszerkesztő irányításával.

Művelődés-rovat:

A kultúrával és oktatásüggyel foglalkozó rovat kedden és csütörtökön két-két, szerdán, pénteken és a hétfőn egy-egy teljes oldallal rendelkezne, amelyen az aktuális témákat feldolgozó cikkek (összefoglalók, helyszíni tudósítások, riportok, interjúk, hírek,

hírmagyarázatok, szükség esetén kommentárok) jelennének meg. Ugyancsak a Művelődés-rovat hatáskörébe tartozna szervezetileg a péntekenként jelentkező Napsugár-oldal.

a) Napsugár:

Tovább kell vinni azt a hagyományt, hogy az anyalap hasábjain is legyen egy gyermekoldal, amely a jelenlegi koncepció mentén fejlesztendő tovább. A mindenképpen színes oldalon jelentkező Napsugárt külön oldalszerkesztő irányítja.

Külföld-rovat:

Ez a rovat hétfőn összesen egy, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken két-két, míg a hétvégén három oldallal rendelkezne, amelyen a nagyvilág aktuális eseményeit és ezen belül kiemelten a kárpát-medencei magyarságot érintő kérdéseket feldolgozó cikkek (összefoglalók, helyszíni tudósítások, interjúk, hírek, hírmagyarázatok, kommentárok, külföldi médiumokban megjelent, idegen nyelvből fordított publicisztikák) jelennének meg. A publicisztikát, tudósítói jegyzeteket továbbra is a hétvégi számra kellene koncentrálni, amikor három oldal áll a rovat rendelkezésére.

Égetően fontos volna a washingtoni és a budapesti mellett egy állandó brüsszeli tudósítóra is szert tenni. Mivel ez jelentős költségekkel járna, a megoldást az jelenthetné, hogy a Magyar Szó egy vajdasági vagy magyarországi, konkurenciát nem jelentő elektronikus médiummal összefogva, közös finanszírozásban küld ki tudósítót Brüsszelbe, aki mindkét médiumnak dolgozik.

a) Kitekintő:

A magyarországi és a kárpát-medencei eseményeknek, az összmagyarságot érintő kérdéseknek a továbbiakban is kiemelt jelentőséget kell kapniuk a Külföld-rovat hasábjain – a rovat belső igényeinek megfelelően.

Az eddigiekben a kárpát-medencei történésekkel a Kitekintő-rovat teljesen elkülönülő oldalon foglalkozott, és nem egyszer okozott konfliktust, hogy pl. egy-egy magyarországi eseménynek a Külföld vagy a Kitekintő oldalon van-e a helye. A két rovat szervezeti összevonásával ez a konfliktus megszüntethető volna. A Kitekintő a Külföld-rovat alrovataként alrovat-koordinátor irányításával működne. Mivel keddtől szombatig két egybenyíló oldala volna a Külföld-rovatnak, a korábban részletezett dinamikus tördelési megoldások alkalmazásával lehetséges volna a kiemelt cikkek átfolyása egyikről a másik oldalra, míg a hétfői számban egy oldalon kellene helyet biztosítani a világ és a kárpát-medence történéseinek.

Az események tükrében alakulhatna úgy, hogy a kárpát-medencei történések foglalnának el nagyobb teret a két egybenyíló oldalon, és a világban zajló egyéb események szorulnának vissza, de megtörténhetne ennek az ellentettje is.

Sportrovat:

Ez a rovat szerdán, csütörtökön és szombaton két-két, míg kedden és pénteken egy-egy oldallal rendelkezne, amelyen az aktuális témákat, sporteseményeket feldolgozó cikkek (összefoglalók, eredmények, helyszíni jelentések, kommentárok, interjúk, hírek, elemzések) jelennének meg. Ugyancsak a sportrovat hatáskörébe tartozna szervezetileg a keddenként jelentkező Horgászat—Vadászat-oldal.

a) Horgászat—Vadászat

Ennek az oldalnak a hagyományát tovább kell vinni, mert a korábbi felmérések azt mutatták, hogy igény van rá. Az oldalt külön oldalszerkesztő irányítja.

Bulvárrovat:

A példányszámcsökkenéssel szembesülő sajtóorgánumok megkerülhetetlen kérdése ma már nem az, hogy szabad-e engedni a bulvárosodásnak, hanem az, hogy mekkora teret lehet/szabad szentelni ezeknek a témáknak. Sajnálatos, avagy sem, az olvasókat a sztárokról szóló pletykákkal, a különleges, bizarr, olykor sikamlós témákkal, rekordokról szóló hírekkel, vicces fotókkal lehet megfogni. Meggyőződésem, hogy mindezt lehet a jó ízlés határain belül is művelni. Erre számos komoly és befolyásos lap szolgáltat példát.

Ez a rovat kedden, szerdán, pénteken és szombaton rendelkezne egy-egy teljes, színes oldallal. Viszont ugyancsak a bulvárrovat hatáskörébe tartozna hétfőtől péntekig további négy-négy, a hétvégi lapszámban pedig további három oldal.

a) Szabadidő:

A jelenleg Szabadidő címen futó oldalt, annak rendkívüli népszerűsége miatt meg kell tartani változatlan formában. Az intellektuálisabb tartalmakkal jelentkező Szabadidő-oldal külön lapszerkesztő irányításával minden megjelenési napon egy-egy oldallal rendelkezne.

b) Gyógykalauz:

Az egészséges életmóddal foglalkozó oldal bevezetését kitűnő ötletnek tartom, és mindenképpen megőrizném. Kedden, szerdán és pénteken jelentkezne egy-egy oldalon, külön oldalszerkesztő irányításával.

c) Grimasz:

A nagy hagyományú satirikus oldalnak a továbbiakban is a hétvégi lapszámban a helye. A Grimaszt külön oldalszerkesztő irányítja.

d) Kerekeken:

Az autós—motoros oldal a továbbiakban is hétfőnként jelentkezne külön oldalszerkesztő irányításával. Ennél az oldalnál nagyobb hangsúlyt kell fektetni a jövőben a saját anyagok közlésére.

e) Komputer:

A számítástechnikai oldal továbbra is csütörtökönként jelentkezne, külön oldalszerkesztő irányításával. Arra kell ügyelni, hogy ne legyenek átfedések az aznapi mellékletként megjelenő Tarka Világ cikkei és a Komputer-oldal cikkei között.

f) Egyéb:

A Mozaik és a TV-műsor oldala is a bulvárrovat hatáskörébe tartozik. A Mozaik-oldal hétfőtől péntekig, miként eddig is, vegyes tartalommal rendelkezne, és mivel a TV-műsor oldallal egybenyílik, ki lehetne használni arra, hogy az eddigi tartalmak mellett, esetleg azokkal helyet cserélve, itt jelenjenek meg a televíziós programmal kapcsolatos csemegék, az adott napon sugárzandó filmekkel kapcsolatos érdekességek, műsorleírások – képekkel, színes illusztrációkkal egyetemben. Mert, habár jelenleg ez az oldal fekete-fehér technikában készül, ez – feltételezésem szerint – kizárólag a nyomdai előkészítés miatt van így, hiszen az a papírív, amelyre ez az oldal nyomódik, minden jel szerint színes oldalnak van előlátva. A Mozaik-oldal a továbbiakban is fönntartható volna (akár színes) hirdetések számára, viszont a fekete-fehér hirdetések (végzések, határozatok stb.) átkerülhetnének a TV-műsor oldalára, a műsor melletti jobb hasábra. A TV-műsor elkészítése a Tarka Világban is megjelenő TV-műsor szerkesztőjére hárul.

Hétfői lapszám:

A hét első napján megjelenő lapot továbbra is ügyeletes csoport készítené. A 16 oldalas újságnak gyakorlatilag öt-hat olyan oldala lenne, amely vasárnapi jelenlétet követel meg. Ezek: a címoldal, a Lapzárta-oldal, a Külföld-oldal, valamint a Közéletünk két, szükség esetén három oldala. A Közéletünk-oldalain helyet kapnának a belpolitikai, gazdasági, művelődési cikkek, miként eddig is. A harmadik Közéletünk-oldalt előre el lehetne készíteni, pl. megjelenhetnének itt hazai lapokból átvett írások, fordításban (az egykori YU Press hagyományait követve), persze szükség (vagyis anyagtúltengés) esetén ezt az oldalt is föl lehetne szabadítani, az aktuális írásoknak teret engedve.

Regionális melléletek:

A Magyar Szónak a Magyar Nemzeti Tanács által elfogadott átszervezési programja előírja, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a „helyi vonatkozású hírekre és *melléletekre*” (kiemelés tőlem – P. Cs.). Az eddigiek során a „helyi vonatkozású hírek”

nagyobb számban történő beemelése a lapba olyképp valósult meg, hogy négy, magyarok lakta mikrorégiónak volt saját oldala a hét négy napján.

Ez a megoldás azonban legalább három szempontból nem kielégítő:

- mind a négy mikrorégió olvasójának nyújt egy kicsit, de egyiknek sem nyújt eleget
- minden mikrorégió olvasójának legalább háromszor annyi, számára alapvetően érdektelen, őt nem érintő cikket kínál, mint amennyi őt személyesen érintőt
- a szórvány- és részben a szigetmagyarság is hátrányos helyzetbe került, hiszen a tömb- és a szigetmagyarság egy részére építő mikrorégiós oldalakról teljes mértékben kiszorult, és legfeljebb esetenként, rendszertelenül kapott teret más oldalakon

Ezért az ideális megoldást a péntekenként, 16 oldalon jelentkező, regionális mellékletek kiadásában látom.

A magyarság számarányait is figyelembe véve négy regionális mellékletet látok szükségesnek:

- a) Szabadka – amely Szabadka város és a városhoz tartozó települések lakosainak a lapja volna; kizárólag ezen a területen képeznék a Magyar Szó pénteki mellékletét és Szabadkán szerkesztenék
- b) Tiszavidék – amely a Zenta, Magyarakanizsa, Ada és Csóka községek területén élő lakosok lapja volna; kizárólag ezeknek a községeknek a területén képeznék a Magyar Szó pénteki mellékletét és Zentán szerkesztenék
- c) Közép-Bácska – amely a Topolya, Óbecse és Kishegyes községek területén élő lakosok lapja volna; kizárólag ezeknek a községeknek a területén képeznék a Magyar Szó pénteki mellékletét és Topolyán szerkesztenék
- d) Vajdasági Mozaik – amely a sziget- és szórványmagyarság lapja volna; az összes többi terjesztési területen ez képeznék a Magyar Szó pénteki mellékletét és Újvidéken szerkesztenék. Az Újvidék várost és környékét fedő szerkesztő munkáját segítené a bánáti és a nyugat-bácskai szórvány- és szigetmagyarság történéseivel megbízott koordinátor.

Természetesen a mikrorégiók melléklésítése nem jelentené azt, hogy a helyi jellegű hírek vagy a mikrorégióhoz kötődő, de általános érdeklődésre számot tartó események is teljesen kiszorulnának az anyalapból. A keddi, szerdai és csütörtöki számban egy-egy oldal fenn volna tartva a mikroregionális híreknek, közérdekű információknak, egy-egy hosszabb cikknek, a hétfői számban pedig továbbra is megjelenne a Kalauz-oldal a jelenlegihez hasonló tartalommal.

További melléletek:

- a) Sportvilág – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában jelenik meg hétfőnként.
- b) Üveggolyó – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában – továbbra is az anyalap részeként – jelenik meg hétfőnként. Nagyon fontos volna meghatározni az Üveggolyó és a Kilátó elkülönítődési pontjait. Míg az előbbinek teljes egészében kulturális mellékletként kellene funkcionálnia, addig az utóbbinak kimondottan irodalmi, művészeti, kritikai jelleget kellene magára öltetnie a jövőben.
- c) Magvető – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában jelenik meg keddenként.
- d) Képes Ifjúság – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában jelenik meg szerdánként, viszont tartalmilag sokkal közelebb kell vinni a potenciális olvasókhöz: a vajdasági magyar középiskolásokhoz. Az ő igényeikről, problémáikról, gondolataikról pedig leginkább ők maguk tudnának beszámolni. Éppen ezért elengedhetetlenül szükségesnek tartom a középiskolások nagyobb fokú bevonását a lap készítésébe. A bulvártartalmakra, ollózásokra továbbra is szükség van, viszont a saját anyagoknak nem lenne szabad folyamatos átfedésben lenniük a Művelődés-rovat anyagaival. Hiányoznak a lapból az iskolariportok, az ifjú irodalmárok szárnypróbálgatásai, a „vérré menő” viták, amelyek anno a Hyde Park-rovatban kaptak helyet.
- e) Tarka Világ – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában jelenik meg csütörtökönként. A csütörtöki lap példányszáma arra utal, hogy a melléklet jelenlegi szerkesztési koncepciója jó. Egyedül arra kellene törekedni, hogy több önálló anyag kerüljön a lapba, különösen a címlapsztorinál volna fontos ez a szempont.
- f) Hétféje – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában – továbbra is az anyalap részeként – jelenik meg hétféjenként. A hétféji lap példányszáma arra utal, hogy a melléklet jelenlegi szerkesztési koncepciója jó. Egyedül a terjedelmesebb tényfeltáró riportokat kellene rendszeressé tenni. Ez úgy volna lehetséges, hogy egy újságíró kizárólag tényfeltáró riportok írására szakosodna, és a Hétféje-melléklet szerkesztője minden héten számíthatna a munkájára.
- g) Kilátó – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában – továbbra is az anyalap részeként – jelenik meg hétféjenként. (A mellékletre vonatkozó észrevételeket lásd az Üveggolyónál.)
- h) Filkó – Ez a melléklet változatlan terjedelemben és formában – továbbra is az anyalap részeként – jelenik meg hétféjenként.
- i) Teátrum – Ez a melléklet a hónap utolsó péntekén jelenik meg külső szerkesztésben.

Web

A Magyar Szó internetes prezentációjának átalakítása, interaktívabbá tétele nagy lépés volt a kiadóház történetében, ami ilyen rövid idő távlatából még lehet, hogy nem látszik igazán, ám meggyőződésem, hogy így van. Ennek a felületnek egyre nagyobb jelentősége lesz a jövedelemszerzés szempontjából, amennyiben élni tudunk a lehetőséggel.

Semmiképpen sem szabad előfizetéshez kötni a cikkek megtekintését, mert ezzel többet veszítünk a réven, mint amennyi megtérül a vámon. Legfeljebb minimális számú előfizetőt nyerünk, viszont nagyon sokat elveszítünk, és az oldal látogatottságának visszaesése a potenciális hirdetőket is elűldözi. Az internet lényege az ingyenesség, a fizetős szolgáltatások általában felbőszítik a szörfölőket.

Erősíteni kell a honlap hírportál-jellegét. Ki kell használni azt a lehetőséget, hogy vajdasági magyar médiumként pillanatok alatt exkluzív szerbiai, vajdasági híreket tudunk közvetíteni a magyarországi és más, határon túli, magyarok lakta régiók olvasói, hírügynökségei felé, de a szerb közvélemény felé is közvetíteni tudjuk specifikus információinkat. Éppen ezért a Magyar Szó-portálnak szerb nyelvű felülettel is rendelkeznie kell, amelyen helyet kapnának az adott napon megjelent Magyar Szó legfontosabb cikkeinek teljes vagy kivonatos, szerb nyelvű változatai. Így a cikkeinkhez gyorsan és egyszerűen hozzá tudnának férni a szerbiai (horvátországi, boszniai, montenegrói) hírügynökségek is, és közvetíthetnék a Magyar Szóban napvilágot látott információkat a szerb (horvát, bosnyák, montenegrói) nyelvű médiumokon keresztül a Nyugat-Balkán lakosságának.

Ütemterv

Objektív okok miatt – sem a Kiadóház anyagi lehetőségeit, sem a humán erőforrás mennyiségi mutatóit nem ismerem pontosan – az általam szorgalmazott feladatok valóra váltására vonatkozó precíz ütemtervvel nem szolgálhatok. Egyfajta prioritási sorrendet azonban felállíthatok.

1. A legfontosabb a tartalmi elemeket kezelésbe venni és az operatív munkát funkcionálisabbá tenni. Az első fél év, amibe beleszámítódik a nyári szabadságolások ideje is, valószínűleg kizárólag azzal fog eltelni, hogy fölmérem a szerkesztőségi kapacitásokat, racionalizálom az operatív munka menetét és elkészítjük az újságírók, szerkesztők képzési tervét.

2. A következő fél évben párhuzamosan kellene munkálkodni a webes felület továbbfejlesztésén, az újságoldalak dinamikus tördelési és szerkesztési stratégiáján, valamint ki kellene dolgozni egy megvalósíthatósági tanulmányt a regionális mellékletekre vonatkozóan.

3. Megítélésem szerint legkorábban egy év múlva lehetne beindítani a regionális mellékleteket. Ezzel egyidejűleg az anyalap struktúrája is teljesen átalakulna. Amíg azonban a regionális mellékleteket nem indítjuk be, addig csak minimális szerkezeti változtatások lehetségesek a Magyar Szó hasábjain.

A főszerkesztői poszt elvállalásához kötődő feltétel

Egyetlen feltételem van: a lap szerkesztéspolitikájának külső befolyásolása elfogadhatatlan számomra.

A lapot a Magyar Nemzeti Tanács mint alapító által elfogadott program mentén a Magyar Szó Szerkesztőbizottsága szerkeszti, amely a főszerkesztőn kívül négy, a szerkesztőség által javasolt személyből, két, a főszerkesztő által választott személyből és két, kizárólag tanácsadási jogkörrel rendelkező és a főszerkesztő által választott személyből áll. A szerkesztőbizottság hét, szavazati joggal rendelkező tagja havonta ülészik és döntéseket hoz a lap szerkesztéspolitikájára vonatkozóan – a Magyar Szó alapszabályával összhangban.

Újvidék, 2009. április 3.

Pressburger Csaba